

# Feliksiak, Stanisław

---

## Wspomnienia pośmiertne : Wincenty Lesław Wiśniewski (1904-1958)

---

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 46, 308-312

---

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej [bazhum.muzhp.pl](http://bazhum.muzhp.pl), gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych [mazowsze.hist.pl](http://mazowsze.hist.pl).

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

demokracji i sprawiedliwości społecznej.

Był członkiem korespondentem Polskiej Akademii Umiejętności /1948/, członkiem zwyczajnym Łódzkiego Towarzystwa Naukowego /1949/, Towarzystwa Naukowego Warszawskiego /1951/ oraz prezesem Polskiego Towarzystwa Neurologów, Neurochirurgów i Psychiatrów w latach 1954-1957. Był odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Walecznych, dwukrotnie Złotym Krzyżem Zasługi i Medalem X-lecia Polski Ludowej. Profesor Eugeniusz Wilczkowski zmarł 10.III.1957 w Łodzi.

Andrzej Śródka

WINCENTY LESŁAW WIŚNIEWSKI /1904-1958/

Wincenty Lesław Wiśniewski urodził się 14.IX.1904 w Dobromilu, jako syn Karola, sędziego i Marii. Do szkół powszechnych uczęszczał we Lwowie i w Wiedniu, do szkół średnich w Białej i we Lwowie, gdzie otrzymał maturę w Gimnazjum im. H. Jordana /1923/. W tymże roku wstąpił na Wydz. Matematyczno-Przyrodniczy Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie specjalizował się w Zakładzie Zoologii pod kierunkiem K. Janickiego. Absolutorium uzyskał w roku 1927. W latach 1927-1932 był młodszym asystentem w Katedrze Anatomii Porównawczej Zwierząt Domowych na Wydziale Rolniczo-Leśnym Politechniki Lwowskiej, z przerwą jednoroczną /1929/30/ dla odbycia służby wojskowej. W r. 1930

otrzymał stopień doktora filozofii na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Warszawskiego, a w 1937 habilitował się z zoologii. W latach 1934-1939 był starszym asystentem w Katedrze Zoologii UW. Przeżył całą kampanię wojenną w 79 pp. w Armii gen. Kleeberga do 5.X.1939. Pod Kockiem dostał się do niewoli, z której udało mu się zbiec. Z Warszawy przedostał się do Karpat, na granicy węgierskiej został aresztowany w styczniu 1940, osadzony w więzieniu w Skolem, następnie w Stryju i Charkowie, i skazany na 3 lata obozu. W r. 1941 uwolniony wstąpił do Polskich Sił Zbrojnych na terenie ZSRR. Przeżył służbę wojskową w Persji, Iraku, Palestynie, Egipcie i w czasie kampanii we Włoszech. W grudniu 1946 został ewakuowany do Anglii, skąd po zdemobilizowaniu w maju 1947 powrócił do kraju. W Uniwersytecie Warszawskim objął wykłady jako docent etatowy, w roku 1948 został profesorem nadzwyczajnym i kierownikiem Katedry Zoologii Ogólnej, w 1952 przemianowanej na Katedrę Biologii z zakładami /w tym Zakładem Parazytologii/. W roku 1948 był kierownikiem dydaktycznym kierunku biologii na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym, w r. ak. 1949/50 był prodziekanem, następnie organizatorem Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi oraz dziekanem 1951-1952. W Towarzystwie Naukowym Warszawskim został członkiem korespondentem 22.XI.1947, członkiem zwyczajnym 15.XI.1948; od 31.V.1951 był sekretarzem IV Wydziału, od 26.XI.1949 - zastępcą sekretarza generalnego. Był członkiem Polskiego Towarzystwa Parazytolo-

gicznego od r. 1948, a od czerwca 1952 sekretarzem naukowym Komitetu Parazytologii Polskiej Akademii Nauk. W latach 1948-1952 był przewodniczącym Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Zoologicznego, a od r. 1952 - przewodniczącym Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. M. Kopernika. Za pracę w Towarzystwie Wiedzy Powszechnej był odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi /1956/. Podczas pracy terenowej nad jez. Świącajty profesor Wincenty L. Wiśniewski zmarł nagle 24.VIII.1958; pochowany na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie. Pośmiertnie odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

W początkach swej działalności naukowej Wiśniewski nawiązał do badań ewolucyjnych nad płazińcami K. Janickiego, twórcy teorii cerkomeru. Zajął się studiami nad prymitywnymi tasiemcami z rzędu Pseudophyllidea. Pierwszą pracą była "Archigetes eryptobothrius sp.n. nebst Angaben über die Entwicklung im Genus Archigetes R. Leuck." /1928/. Podstawowa praca monograficzna "Das Genus Archigetes R. Leuck. Eine Studie zur Anatomie, Histogenese, Systematik und Biologie" /1930/ stała się podst. doktoratu. Po pobycie w Jugosławii /1931/ ogłosił "Cyatocephalus truncatus Pallas. I Die Postembryonalentwicklung und Biologie; II Allgemeine Morphologie" /1932/. Z tego okresu pochodzą również prace o przywrach: "Über zwei neue progenetische Trematoden aus balkanischen Gammariden" /1933/, "Beitrag zur Systematik der Coitocaecidae

/Trematoda/ Nicolla g.n., Ozakia g.n., Coitocaecum proavatum sp.n." /1934/. Poza systematykę i biologię interesował się Wiśniewski progenezą przywr młodocianych. W miesiącach letnich 1932-1939 prowadził badania nad przywrami Polesia /1933/. Największe opracowania poświęcone były pasożytowi łośia: "Badania doświadczalne nad rozwojem Parafasciolopsis fasciolaemorphia Ejsm." /1936/, "Über die Ausschwärmung der Cercarien aus den Schnecken" /1937/, "Entwicklungszyklus und Biologie von Parafasciolopsis fasciolaemorphia Ejsm." /1937/; stały się one podstawą habilitacji. W roku 1939 złożył do druku wielkie opracowanie "Cercariae Polesianae", które zaginęło: opisał ponad 50 gatunków, w tym prawie połowę nowych. Łącznie przed wojną ogłosił 25 pozycji /15 rozpraw, 10 doniesień/; z tego tasiemców dotyczyło 10, zaś przywr 15 pozycji. Po wojnie, oprócz działalności organizacyjnej i dydaktycznej jako profesora UW, Wiśniewski wykładał także na Kursach Nowej Biologii w Dziwnowie /1952/ i Krotowie /1953/ oraz zajmował się popularyzacją biologii /10 artykułów/. W Towarzystwie im. Kopernika zainicjował sesje naukowe ogólnokrajowe na najwyższym poziomie. W latach 1955-1958 odbyło się 11 sesji, ich wyniki ukazały się w "Zeszytach Problemowych Kosmosu". Z parazytologii ogłosił "Pasożyty człowieka i ich szkodliwe działanie" /1956/, z zakresu parazytologii ekologicznej: "Zagadnienia biocenologiczne w parazytologii" /1955/; "Parazytofauna jeziora Gołdapiwo" /1957/; "Characterization of the parasitofau-

na of an eutrophic lake /Parasitofauna of the biocenosis of Drużno Lake-Part I/" /1958/. Wraz ze współpracownikami zbadał 192 gatunki żywicieli, 75 kręgowców /2149 okazów/ i 117 bezkręgowców /ponad 100000 okazów/; charakterystyczne było występowanie u ptaków /19 gatunków, 388 okazów/ 97 gatunków płazińców /54 tasiemców i 43 przywr/. Cyklów rozwojowych u przywr dotyczyły prace: "Posthodiplostomum brevicaudatum /v. Nordman, 1832/ Kozicka" /1958/; "Psilochasmus oxyuris Creplin, 1825; Bunodera luciopercae /O. F. Muller/" /1958/ i "The Formation of structure in tapeworm" /1958, z K. Szymani, K. Bażańską/. Łącznie w latach 1928-1958 opublikował 57 pozycji, w tym 22 rozprawy przeważnie monograficzne. Jako wybitny znawca rozwoju Pseudophylloides i Trematoda zdobył czołowe miejsce w parazytologii ekologicznej na podstawie badań krążenia pasożytów w biocenozie jezior mazurskich.

Stanisław Feliksiak

TADEUSZ WOLSKI /1890-1959/

Tadeusz Wolski u. ził się 26. II. 1890 w Warszawie, jako syn Zygmunta i Stanisławy z Wolskich. Maturę otrzymał w r. 1909 w prywatnej Szkole Realnej W. Wróblewskiego. W roku 1910 rozpoczął studia na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. W r. 1914 odbył kurs w Stacji Zoologicznej w